

Urszula Zbrzeźniak
UW

Michel Foucault i tradycja cynicka
[résumé]

W swoim wystąpieniu zamierzam przeanalizować nawiązanie do tradycji cynickiej, jakie pojawiło się w ostatnich seminariach Foucaulta. Zwrot ku tradycji antycznej to cecha charakterystyczna późnej myśli francuskiego filozofa, ale warto podkreślić, iż zmiana obszaru zainteresowań wcale nie oznacza zerwania z poprzednimi badaniami, które określić można jako genealogię współczesności. Moim celem jest wykazanie, że analizy tradycji starożytnej z nie tyle zrywają z projektem krytyki nowoczesności, co stanowią jego dopełnienie.

W badaniach nad starożytnością, jakie w ostatnich latach życia prowadził Foucault, szczególne miejsce zajmowała szkoła cyników. Właśnie to wyróżnienie tradycji cynickiej oraz sposób, w jaki interpretuje Foucault ich nauczanie, a przede wszystkim funkcję filozofii cynickiej w życiu politycznym i społecznym, przemawia za tym, że rozważania te stanowią rozwinięcie badań wcześniejszych.

Omawiając najważniejsze cechy cynizmu, Foucault wskazywał przede wszystkim na radykalizm tego nurtu. Filozofia cynicka, a przede wszystkim specyficzny model życia, zrywały nie tylko z powszechnie akceptowaną obyczajnością, lecz podważało dotychczasowy ethos filozofa. Włączenie do nauczania takich elementów, jak obraza przeciwnika, posługiwanie się skandalem, świadczyć może o tym, że wraz z cynizmem dokonała dość znacząca transformacja praktyki filozoficznej.

Moje wystąpienie nie będzie ograniczało się jedynie do przedstawienia najważniejszych cech przypisywanych przez Foucaulta cynizmowi. Pragnę pokazać, że istnieje silny związek między tradycją cynicką i postawą „diagnosty terażniejszości”, czyli postawą samego Foucaulta.